

ПРИГОТУВАННЯ ДО ВЕРБУНКОВОЇ ЛЬОТЕРЕЇ

ВАШИНГТОН. — Вербуноква льотерія зачне працювати 29 жовтня ц. р. З Філадельфії привезуть скляну коробку, з якої витягали числа в часі загальної військової браки, 1917 р. Безпосередньо перед льосуванням президент Рузвельт виголосить коротку радієву промову, в якій пояснить значіння військової примусової служби. Опісля секретар війни, Стімсон, витягне перше число. Числа позначені від одного до дев'ять тисяч. Всі місцеві поборові комісії, яких є 6,500, мають записаних новобранців не більше, як дев'ять тисяч. Багато з них має менше. Кожний записаний новобранець має число. Коли його число витягне поборова льотерія, то він буде мусів голоситись до армії. Зрозуміло, що передтим стане перед лікарською комісією. Це льосування триватиме що найменше 12 годин.

Голова всіх поборових бюр, Кларенс Дикстра, заповів, що всі ті люди в реєстраційній віці, що з певних причин не зареєструвались, можуть ще тепер це зробити в найближчій реєстраційній бюрі й не будуть за це карані. Але вони мусять зареєструватись перед днем тягнення льотерії.

ОБВИНУВАЧУЮТЬ УХИЛЯЧІВ ВІД ВІЙСЬКА.

НЮ ЙОРК. — Лава присяглих признала винуватими зломання закону десяткох молодих хлопців, які не хотіли зареєструватись до війська тому, що їх совість, чи їх політичні переконання, не дозволяли їм цього. Серед осуджених знаходяться вісім учеників теологічних наук. На основі закону їх введено були не взяли до війська, бо всі духовні особи і студенти духовних наук, увільнені від цього. Два обвинувачені були переконаними соціалістами. Вони говорили, що їх пацифістичні переконання не дозволяють їм служити в війську. Покищо їх випущено на волю без закладу, а суддя пізніше видасть вирок.

ПРОТЕСТ НАФТОВИХ КОМПАНІЙ.

ВАШИНГТОН. — Нафтова компанія, Тексас Ойл Ко., через свого представника запротестувала в американським уряді проти бомбування її нафтових копалень у Багрейн, Савді Арабія, з боку італійських літаків. Савді Арабія є мирним, неутральним краєм. Також згадані компанії є власністю американців, громадян неутрального краю. З якої рації мали італійці бомбардувати їх? — говориться в протесті. Департамент стейту обіцяв цю справу перевірити.

МЕКСИКО ЗДЕРЖУЄ ГАЗОЛІНУ ЯПОНІЇ.

МЕКСИКО СІТІ. — Мексиканський уряд, який минулого тижня зробив з Японією корисну умову продажі своєї газоліни, тепер відтягнув цю умову. Президент Карденас заявив, що робить це задля добросусідських відносин з Злученими Державами Америки, щоб вона накла, що Мексико не буде підтримувати Японії, колиб ця знайшлась у конфлікті з Америкою. В подібний спосіб здержано в Мексико також продажі старого заліза.

ПІДРИВНІ ЕЛЕМЕНТИ В ДІТРОЙТІ.

ДІТРОЙТ. — Мартин Даес, голова конгресового комітету дослідів неамериканських активностей, випитував різних свідків і інформаторів в Дітройті. Опісля він сказав, що в Дітройті, в якому містяться більша частина американської автомобілевої індустрії, знаходиться 5,000 можливих саботажників, які вже мають виразні інструкції від своїх організацій робити саботажі. Даес назвав ті можливі саботажі організації по імені. До них належать: Німецько-американський Бунд, Кифгойзербунд, Ай Доблю Доблю, Інтернешенел Лейбор Дефенс Ліг, морські юнії і юнія транспортних робітників.

АМЕРИКАНСЬКА ФЛОТА НАЙКРАЩА НА СВІТІ. ВАШИНГТОН. — Секретар маринарки, Френк Накс сказав, що американська флота під оглядом числа та якості кораблів, а також під оглядом вишколеної обслуги, є найкраща на світі. Водночас він заповідав, що тим американський уряд не задовольється, а далі розбудовує цю флоту. Багато кораблів є тепер на викінченні, їх скорше побудували, ніж було в плані. Загалом, будова на багато місяців випереджує планування, казав він.

ВІЙСЬКОВІ ТАЙНИ ЗАХОВАНО.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Голт в сенаті запитував, чи американський федеральний уряд видав військові тайни, зокрема інструменти ціляння бомбами, Англії, чи ні? Також випитував, чи уряд обіцяв дати Англії „летунські фортеці”, як тільки закінчатся вибори і Рузвельт вийде знов президентом? В тій справі голова сенатського комітету набуття, сенатор Смит, ходив до департаменту війни і дістав заперечення, начеб ті речі були видані, чи обіцяні Англії. Англії віддано другорядної вартости американські військові бомбовики. Але ці бомбовики все-таки є кращі від знаних досі яких небув європейських бомбовиків.

РУЗВЕЛТ НЕ ХОЧЕ ДЕБАТУВАТИ З ВІЛКІМ

Президент Рузвельт через свого секретаря Ерлого відкинув думку дебатування з республіканським кандидатом Венделом Вилкім. Останній дуже добивався цієї дебати. Ерлі сказав, що, першусього, від самого Вилкого президент не дістав персонального запрошення. „Колиб ви когось просили до свого дому, чи ви подавалиб це наперед до газет, чи може наперед вислалиб запрошення до нього?” запитав газетярів Ерлі, а далі додав: „І чи ви вислалиб до якогось чоловіка запрошення, колиб знали, що до вашого дому він не хоче йти?” Ерлі також сказав, що президент Рузвельт не буде 30 жовтня зовсім говорити в місті Болтімор. Він мав там говорити, але внаслідок промови Вилкого того самого дня в Болтімор, президент не хоче там говорити.

Вендел Вилкі заповів, що коли президент Рузвельт не хоче з ним дебатувати з одної п'латформи, то він буде відповідати президентові на його аргументи зараз по кожній його промові. Вилкі висказував радість, що все-таки Рузвельт виступив з політичними промовами і є змушений відповідати на закиди республіканців. Республіканці загально уважають це своєю перемогою, хоч вони знають силу переконання промов Рузвелта. Та Рузвельт, кажуть вони, знаходиться в обороні, крім того вони не ослаблять своїх наступів.

ПРИПАДОК ЛЯ ГВАРДІЇ

Ньюйорський посадник Ля Гвардія виголосив в Дітройті політичну промову в користь Рузвелта, в якій закидав Вилкому брак адміністративних здібностей. Того самого дня перед дітройтським ратушем влаштовано йому парад, в часі якого Ля Гвардія зазнав прикрого випадку. Один чоловік, Бенджамін Овенс, занятий в одній місцевій автобусовій компанії, приступив до Ля Гвардії і запитав його, чи він, Ля Гвардія, далі приймає прикази від ньюйорського „політичного боса” Едварда Фліна? Ля Гвардія обидився тим і скопив Овенса за барки. Та скоро їх розірвали.

БРИТІЙЦІ ЗАПОВІДАЮТЬ ВЕЛИКУ ПОВІТРЯНУ ОФЕНЗИВУ НА НІМЕЧЧИНУ Й ІТАЛІЮ

Бритійський прем'єр Чорчил заповів, що велика Британія осягне в 1941 році першество щодо летунства й буде верховодити в повітрі в такий самий спосіб, як верховодить на морі. Та не зважаючи на те, що станеться в найближчому році, Велика Британія заповідає, що починає великий повітряний наступ на Німеччину, а також і на Італію. У зв'язку з тим сильно бомбардовано Берлін, де знищено фабрику, ушкоджено залізничний двірце, а також нанесено шкоду і самій середині міста. Крім того британські летуни знову перелетіли Альпи і бомбардували міста в Північній Італії, як Міяно і Турин. Італійські звідомення подают, що підчас тих бомбардувань було 8 осіб убитих, а 15 ранених.

„ВІДПЛАЧУВАТИСЬ ТИСЯЧ РАЗІВ ГІРШЕ”

Таке пише німецька преса, описуючи бомбардування Берліна британцями. Бритійську відплату за бомбардування Лондону, згадана преса називає „організованим тероризмом”. З того гніву можна вносити, що британці мусять завдавати Німеччині поважну шкоду.

ЛІТАЮТЬ ПО ЦІЛІЙ АНГЛІЇ

Лондон не є вже так бомбардований як бувало. З того не виходить, щоб його німецькі летуни залишили в спокої. Того нема. Бритійська столиця є далі виставлена як день так ніч на німецькі налети, але вони не є такі не-безпечні, як були давніше, бо Лондон щораз краще боронений. Зате інакше маєть справу з малими містами, де нема протилетунської артилерії. Саме на ті міста почали німецькі летуни звертати тепер більшу увагу. Тому літають по цілому краю і всюди пробують наносити переполох несподіваними налетами і бомбардуваннями.

ПЕРШЕ БОМБАРДУВАННЯ КАІРА

Доносять, що італійські летуни бомбардували передмістя Каїра. Столиця Єгипту, що ще не виповів війни, не є уфортіфікована. Бомбардовано однаке тільки військові об'єкти, що є власністю Англії.

ЗОЛОТО В РУНАХ. — Німецькі літаки розбили отцю лондонську крамницю золотника. Власник казав, що під румовищами знаходиться його товар вартости сто тисяч доларів.

СПИХАЮТЬ ЗОЛОТО НА ДРУГЕ МІСЦЕ

РИМ. — Відомий італійський журналіст, Вірджініо Гайда, обговорюючи новий економічний порядок в Європі, яким керуватимуть держави „осі”, заповідає, що золото відграватиме в ній тільки підрядну роль, бо воно вже перестало бути „паном у торгівлі”.

МАЮТЬ КЛОПОТИ З КАРДИНАЛАМИ

РИМ. — Доносять з Франції, що паризький кардинал Бодріарт є під строгим німецьком доглядом. І другий паризький кардинал, Емануель Сюгард, має труднощі з німецькою окупаційною владою, бо німці посуджують їх о неприхильне відношення до німецької влади. Про католічного єпископа з Ренн доносять, що він є запероторений німцями до в'язниці.

ДЖАН ЛУІС НАЗВЕ КАНДИДАТА

ВАШИНГТОН. — Наступної п'ятниці Джан Луїс, голова К. П.О., через радіо проголосить котрого президентського кандидата він підтримує. Його приятелі кажуть, що він підтримуватиме Венделу Вилкого.

СОВЕТСЬКА МОВЧАНКА ПОМАГАЄ НІМЕЦЬКІЙ ДИПЛОМАТІЇ

ЛОНДОН. — Велика Британія моглаб зломити німецькі впливи на Балкані, колиб балканські держави знали, яке є властиве відношення Советів до Німеччини. Але так є, що ніхто цього не знає. Ходять тільки слухи, що такі прийшло до якогось тайного порозуміння між Советами і Туреччиною. Але певно цього ніхто не знає. Зате певно знають, що німецька дипломатія предклядала Туреччині якісь тайні документи, з яких ніби видно, як Совети змагають до того, щоб дістати Туреччину під таку саму контролю, під якою є тепер балтійські держави.

ПОЛЬСЬКІ ВЕРЗІЇ ПРО СКОРОПАДСЬКОГО Й УКРАЇНСЬКІ ЛЕГІОНИ.

ІСТАНБУЛ. — Між утікачами з Румунії, що прибули до Туреччини, є теж поважне число поляків, між якими є польські політики й урядовці бувшої польської держави. Вони розпускають тепер різні політичні поголоски, зв'язані з Німеччиною і Польщею, а крім того ще й з т. зв. „німецько-українською акцією”. Отже кажуть між іншим, що чули, що Німеччина впустила до Люблина б. гетьмана Павла Скоропадського, що має тепер перебувати на терені, що належав до Польщі, й вичувати там, разом з 50 начальниками майбутніх українських округ, націстівську адміністрацію. Кажуть далі, що в Кракові має бути полковник Бізанц, що то боровся разом з українськими військами проти большевиків. Ще далі кажуть, що на українські землі, що є під Німеччиною прибувають тепер бувші українські воїни з різних країв, головюно балканських, та що з них мають творитись якісь українські легіони, що то мають рушити проти Советів.

Крім поляків нема іншого джерела, що потверджував би оті поголоски, що походять від тих поляків, що перебували від упадку Польщі в Румунії й самі в Німеччині, ні на тих українських землях, що є під Німеччиною, не були.

ХОТІЛИБ ЗВЕРНУТИ ФРАНЦІЮ ПРОТИ АНГЛІЇ.

ЛІЕ ВЕРІЕР (Швайцарія). — Кажуть, що П'єр Ляваль, заступник прем'єра Франції, переговорює з Німеччиною на тій підставі, що Франція евентуально виповість Англії війну, якщо за те зможе помириться з Німеччиною на лекших умовах. Лявалеві іде про те, щоб Франція втратила тільки Альзацию і Льотарингію, Ніццу, Туніс і Джібуті, а більш нічого. З такою пропозицією годиться теж і маршал Петен. Та і це тільки поголоски. Як і поголоскою є те, що в короткому часі мають відбутись особисті розмови між маршалом Петеном і Гітлером.

НЕ ЛУЧИТИСЬ „ЗІ СПІЛЬНИМ ВОРОГОМ”, ВЗИВАЄ ЧОРЧІЛ ФРАНЦІЮ.

ЛОНДОН. — Бритійський прем'єр, Вінстон Чорчил, виголосив через радіо по Французьки і англійськи промову, звернену до французького народу, якою благав французів не піддаватись інтригам „спільного ворога” і не згодитись на виповідження війни Англії з боку Франції. Чорчил запевняє французів, що як тільки Німеччина віднесла повну побіду, то тоді цілком певно знищилаб цілковито Францію, так, що з французів і сліду не стало. Він зазначає, що це булоб величезною трагедією, колиб пішли проти себе два народи, що були підставою демократії в Європі.

УПАДОК ГІТЛЕРА НЕДАЛЕКИЙ!

Таке заповів Чорчил французам, підкреслюючи, що він уже 30 років стоїть вірно по стороні Франції. Далі британський прем'єр заявив, що нацистам уже не вдалося знищити Англії. Зате Велика Британія цілком певно зітре нацистів з лиця землі. Колиб Німеччина виграла війну, подав далі Чорчил, то Франція не тільки, що втратилаб Альзацию і Льотарингію, Ніццу, Савою, Корсику, але булаб знищена ціла французька нація.

ЯК БУДУТЬ ГОДИТИСЬ СОВЕТИ З ЯПОНІЄЮ?

ТОКІО. — Надіються, що вже цієї суботи представиться Сталінові новий японський амбасадор Такетава, що привіз до Москви точки, на яких може прийти до дружби між Японією і Советами. Догадуються, що в тих точках є такі японські пропозиції: Совети визнають японське Манчжоу і матимуть там своє посольство, а Японія визнає советську Зовнішню Монголію, де держатимуть японське дипломатичне представництво. З пограниччя вицофують свої армії як Совети так і Японія. Японія визнасть китайську провінцію Сінкіанг сферою советських впливів.

НЕ БУДЕ ВЕЧІРНИХ ВОЄННИХ НОВИН З НІМЕЧЧИНИ.

БЕРЛІН. — Не будуть висилати воєнних новин в часі від 4 години пополудні до 11 вночі, коли рахувати після ньюйорського часу. Заборона відноситься до всіх воєнних подій, без огляду на те, чи вони корисні чи не корисні для Німеччини.

"СВОБОДА" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
видачею, в котрій оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. "Свободи": ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016.
4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НАУКА ДЛЯ ВСІХ

(Ще один голос про упадок Франції).

Недавно була поміщена стаття про причини упадку Франції, написана на підставі писання визначного французького письменника Жиль Ромена. Та тепер перебуває в Америці цілий ряд визначних французьких журналістів, здебільшого лівого напрямку, як Женевафа Табуї, "Пертінакс" (Андре Жіро), а в Канаді та Англії Генрі де Кереліс, Еміль Бюре, і ін., що стараються навітрити причини швидкої капітуляції французької армії так, як це вони розуміють. Усі вони майже годяться в тому, що Франція як цілість, морально та фізично не була пригатована до того роду війни. Далі твердять, що між політичним і військовим проводом Франції не було координації, а навпаки, була широка розбіжність в думках щодо тактики та стратегії.

На днях появилася нова книжка про ці справи, під заголомком "Я бачив, як падала Франція", яку написав граф Шабрен, сотник французької армії та зять теперішнього заступника голови уряду у Віші, Пера Ляваля.

Його книжка, що дістала дуже прихильну рецензію в американській пресі, дає, так би мовити, консервативний погляд на французьку трагедію.

Політична дискусія на тему судби Франції тим більше гірка, що ведуть її французи з лівого та правого табору. Отже, крім чисто політичних аргументів, в їх дискусіях є ще повно й ідеологічних мотивів.

Коли радикали закидають, що Ляваль хотів запровадити фашизм у Франції, то граф Шабрен твердить що інше. Він каже, що за часів прем'єрства Ляваля, Франція була сильна, а під проводом Блюма і Кота втратила першенство в зброєнні та перемінилася у дискусію та політичне суспільство. Ходило тодішній офіційній Франції не про те, чим зможе Франція боротися проти беззастанно зростаючої німецької небезпеки, але як ухвалити закон про 40-годинний тиждень праці та як післати якнайбільше амуніції до Барцельони.

Книжка Шабрена — це властиво обвинувачення французьких соціалістів, радикалів і комуністів. Він ставить відважну тезу, що Францію не завалила Німеччина, але Москва!

Він наводить цікавий інцидент з 1936 р., коли то Блюм дістав вотум довіри, за яким

голосували також 73 комуністичні послі під проводом Моріса Тореза. Перед самим голосуванням Торез зажадав півгодинної перерви наради парламенту, на що була згода. В міжчасі, лише Шабрен, плечистий гірник з Ленс пішов до телефонічної кімнати, щоб дістати доповідь — Мо-наксю. І, "за кілька хвилин, комуністи дістали приказ від Сталіна піддержати уряд моєї держави", каже Шабрен.

Франція стала експериментальним полем класової ненависті, яку зорганізувала Москва до найвищої досконалості. Робітники й бідні люди про ніщо більше не говорили, а тільки про "200 найбагатших французьких родин". Підчас відомої катастрофи французьких та англійських військ у Фландрії, сотник Шабрен чув, як серед групи відступаючих жовнірів неслися оклики: "Маю вже досить війни за 200 багатих родин!"

Взагалі, його книжка є здається перший сміливий вияв француза про те, до чого може довести Москва вільну й незалежну державу.

А коли додати до того факт, що деякі французькі парламентарні лідери й більше нічого не дбали, тільки про свої наступні вибори, то маємо як на долоні, причини, чому німці віднесли таку скору перемогу.

Мимоходом згадаємо, що американський майор Вілліамс, пишучи про англійську воздушну флоту, цитує слова вувшого англійського прем'єра Болдвіна, який сказав, що від 1933—1935 рр. англійський уряд знав про зброєння Німеччини, однак не виходив з тим в парламенті, щоб не настрашити виборців!

Цікаве в книжці те, що хоч Шабрен винить Блюма та Кота, то проте його вістря суворой критики звертається в першу чергу проти Делядіє, що був послідовно 5 років міністром. Він пише зять Ляваля, не звертає уваги на беззастанні перестороги Вейгана та Пелена і не зробив нічого, щоб піддержати надходячу катастрофу.

Ці слова огіреного француза є великою наукою не тільки для французів... Ось такі речі треба мати на увазі в Америці те, що сталося у Франції в 1940 році. Україна пережила ще в 1918—1919 рр. Знає вона добре оту московську "класову боротьбу" чи "світову революцію", якими Москва розбивала Україну, щоб потім її легше піти "виздівати" в оту довіру, за яким

БАЛКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ

I.

Верзайські миротворці вважали одним з найважливіших своїх завдань розбити на кавальчики стару австро-угорську монархію, не зважаючи на те, що якраз історичні факти промовляли за те, що така різноманітна держава по середині Європи є потрібна. Потрібна тому, що об'єднувала такі етнотипні маленькі держави як Чехія, Словаччина, Угорщина, Хорватія і Далматія, які самі існувати не могли, бо були замалі і за слабо розвинуті економічно. Ті, що так думали, як ми наведемо, тепер знову починають підносити ті самі думки, вказуючи на те, що ті держави, що повстали з розкладу Австро-Угорщини не витримали довше ніж 20 років. Очевидно, коли іде про українські землі, то щодо них не може відноситись те, що є об'єкт згаданого комбінацію, бо українські землі, хочби тільки в Галичині, це частина Великої України, себто великої держави. Але тут не місце про це розводитись, бо хочемо представити чужі думки про порушені справи. А саме іде нам про статтю в "Ді Монтарі Таймс" п. н. "Балкан Федерейшен ді онлі солушен", яку написав "Демокрітус". Висказані в статті думки є такі:

"Дунайщина, це назва держави, що не існує. Ця назва означає простір в середній Європі, де живуть різні народи, порозділювані назвами, аргументами своїх політиків і Верзайським договором. Однак ті держави були поділені століттями історії, ідентичністю проблем і спільним призначенням. Тимі народами були австрійські німці, чехи, словаки, мадари, серби, хорвати, словінці і румуни. Їхніх призначенням було бути загарбаними Німеччиною, Італією або Росією. Одно кінцями ока на національну мапу Європи дасть нам поняття про заматаність дунайських проблем. Ті дрібні народи, що жили від 2 до 11 мільйонів кожний, оточували 70 мільйонів німців, 45 мільйонів італійців і понад 140 мільйонів росіян". Перед першою війною між тими трьома державами лежала одна мотуха держава злучених народів з 56 мільйонами населення, що звалася Австро-Угорщина, а яка була досить сильна, щоб повздержати імперіалістичні забаганки своїх сусідів.

У 1919 р., коли цілий світ був зайнятий планами злуки народів, цей самий світ розбив Австро-Угорщину на ка-

вальчики. На її місці, в ім'я принципу самоозначення народів, створено т. зв. суцесійні держави, які замість розв'язати національну проблему Австро-Угорщини, ще збільшили її 5 разів. Наперекір засаді, що кожна нація має творити свою власну державну організацію, побачили, що неможливо створити для кожної національної групи окрему державу. Тому створено не Чехію, Словаччину, Сербію, Хорватію і Сербію, але Чехо-Словаччину, в якій склад входили 7 мільйонів чехів і 5 інших народів, як 2 мільйони словаків, 3/4 мільйона судетських німців, пів мільйона мадярів і пів мільйона українців і 150 тисяч поляків. У той спосіб задемонстровано, що найліпше, що можна було зробити, по розбиттю монархії, то її наслідувати на меншу скало. Це наслідвання показалося однак одною з похибок.

II.

Держави національностей.

Стара Австрія не була одним державним тілом, поділенийим на більшості і меншості, але державою народів (національностей), в котрій кожний нарід, на підставі конституції з 1867 р., займав становище цілком рівного народу. Слов'янські народи відчували, що їхні національні аспірації не були якслід задоволені. Хоч вони мали свою культуру, свою автономію, свої провінційні союми і були повні за репрезентовані в центральній уряді в парламенті й адміністрації, вони слушно відчували, що поза це, вони повинні мати свою власну державу в імперії, як це мало місце з Угорщиною від 1867 р. Австро-угорський дуалізм мав бути переміненний у потрійну державу, що складалася би з Австрії, Угорщини та Чехії, як рівними партнерами з тим додатком, що австрійський цар мав бути коронований в Празі чеським королем і панувати над Чехією як чеський король, а не австрійський цар. Та до основи потрійної монархії не прийшло, як це на останку планував цар Карло. Ця реформа була вже спізнена і не потрапила відвернути упадку монархії. Та упадок монархії був початком повстання "осі" Берлін—Рим. Тут не від річі буде додати, що Австро-Угорщина, про яку казали, що неспосібна до життя, перетривала 9 століть, а суцесійні держави, яким заповідано тривалість і вічність, існували і зліквідувались, заки т дитину, що вродилася в 1919 році, можна було виховати. Що Австро-Угорщина була потрібна, видно з листа славного чеського історика і патріота Палацького, написаного до президента німецьких національностей зібрання в Франкфурті в 1848 р.:

"Ви знаєте, що південно-східна Європа, здовж границь Росії, є замешкана народами різних національностей, різної мови, історії і звичаїв — слов'янами, волами, мадьярами і німцями, з котрих ані один, сам собою, не є досить сильний, щоб успішно ставити постійний опір надто могутньому сусідові від сходу. Вони можуть це зробити тільки об'єднані спільною й сильною звяззю. Правдивою життєвою логікою цього конечного союзу народів є Дунай."

"Дійсно, якщо Австро-Угорщина вже була не існувала через довший час, то її треба би було якнайшкороше створити в інтересі Європи та в інтересі самого людства".

Другий аргумент, що ця імперія є безпекою для європейського миру, є таким самим дрібничковим і фантастичним як той, що вона не може існувати. Австро-Угорщина не тільки була майже

ідеальною організацією, в котрій усі трудності поладжувано в мирний спосіб і де компроміс займав місце війни. Вона була теж оборонним муром Європи, який кілька разів рятів цивілізацію й культуру перед небезпеками, повстаючими в степях Азії, Гунів, монголів та турків відкинуто було від брам Відня спільними зусиллями наддунайських народів, з котрих ані один не міг би їм поодиноким ставити спротив. У той спосіб великою місією імперії було давати своїм малим народам, беззастанно загроженим більшими сусідами охорону 56 мільйонів держави. Це тепер існує австрійська культура, зрозуміла однаково чехами, хорватами, мадьярами та іншими, в якій вони беруть співучасть. Ті народи, хоч не говорять тою самою мовою, однак вони розвинули в собі той самий смак, погляди і ті самі способи життя. Хоч в Берліні та Відні говорять тою самою мовою, то Відень тісніше зв'язаний з Прагою як з Берліном.

Знищено в 1918 році.

Цю державу народів знищено в 1918 р. Замість неї створено 6 малих суцесійних держав, які перестали існувати, одна по одній від 1938 до 1940 року, бо проблему національностей заступлено смертоносним зародком проблеми меншості. Чехо-Словаччину, Польщу, Румунію та Югославію зорганізовано як національні держави, з управліюваною нацією і числом менше управліюваних меншин. Ті держави не одідали сили й їхня "незалежність" опиралася лиш на свободу добору своїх союзників, яких могутність могла би заступити їхнім недостаті сили. Коли давніше їхні союзники були їхніми найближчими сусідами, тепер вони мусили шукати за ними подальше. Чехо-Словаччина дістала належну гарантію від Франції, Румунії та Югославії. Коли Гітлер стався поважною загрозою, ніхто не знайшовся під рукою. Німецька Імперія з 64 мільйонами, могла легко проковтнути 7,000,000 австрійців, 7,000,000 чехів і вкінці дістатися там, де вона тепер стоїть — над Англійським Каналом. Тому, бо по 1918 році побідні держави усунули перепону для німецького імперіалізму, — Габсбурзьку імперію. Римляни говорили: Ділі і пануй; верзайські аліянти зробили поділ, але панування полишили для Німеччини.

Думку про Дунайську Федерацію не треба відкидати аргументом, що годинника не можна завернути назад. Дунайщина не є назаднячим пляном, але дуже прогресивним кроком вперед.

Таке пише в англійській часописі "Демокрітус". Між іншими помітив цю статтю і робітничо-юнійний часопис у Торонті "Ді Лейбор Лідер". З цієї статті пробивається легка критика Верзайського договору, якого головним творцем був "тигр" Клемансо й інші загоністи європейської політики. Можливо, що колиб "Демокрітус" розглянув ще ліпше цілу справу, то побачив би, що невідповідне трактування верзайськими миротворцями української справи, себто попірнання всяких Денікінів, Врангелів і Галерів, довело тепер до того, що Гітлер, розбивши легко Польщу, створив у чужих землях, знайшовся над Англійським Каналом. Можливо, що колиб замість Польщі, що опиралася своє панування на гнеті відданих їй чужих народів, була велика, соборна і демократична українська держава, зв'язана союзом з західними демократіями, тоді й не було би Советського Союзу, що розбивав би демократію в Європі й її постійно ослабляв при помочі своїх комуністичних агентів. Тоді й з Німеччиною було б цілком інакше.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ I.

(64)

— Ліве крило все на каторзі!

І далі ніби про себе:

— Два десяткі каторг, мої панове, це не жук начхав... Егеж, еге... Лівим крилом мусимо...

Дивився Павло на свого, в звичайну пору такого неговірного, хоч і похлилого, кошового й думав: "Що з ним? Хвилюється чи що? А леж наче знехатівських він... Чи підбодує сам себе й своїх козаків..."

— Заворушилися, кляті... побачили... Ну, хіба не так? Зараз почнуть гавкати на нас...

Не тільки сам він бачив це, — побачили всі. Не встигли ще крила розтягнутись у довшу лаву, як на одній каторзі, на другій, на третій у кількох місцях закучерявився дим клубками: гримні гуркіт гармат будив місто й стрімкі скелясті береги й вилясками покотилися по хвилях.

— Як казав, що так, — зашмигав Сагайдачний. — Он іще, й ще, й ще... Е, та в них, сучих синів, є чим гавкати.

Гарматні кулі з шумом падали в воду позад байдаків, що стрілами неслись уперед, відвертаючи носами воду на обидва боки скибами й лишаючи за собою білий шум на хвилях. Та кошовому мало було...

— Натисніть, дітки, натисніть на весла! — гукав він на обидва боки. — Та загніть

краї! у перстень сандалі! у перстень каторги!... Ану, гармаші, по сандалах з усіх гармат!

Обзивалися запорозькі гармати; але чи поцілили — не знав було, бо галери й сандалі обгорнуло гарматним димом. Це останне мало ті щастливі наслідки, що ворог стратив вірність прицілу, бив навамання й не робив козакам сливе ніякої шкоди. Гарматні кулі бухали в воду де попало, обхлюпували байдаки, й лише кілька їх вдарило в байдаки, понсавуваши їх зовсім і вбивши та поранивши кількох братчиків. Сусідні чайки миттю повитягали з води живих, а решта байдаків, не зупиняючись ані на хвилю, мчалися далі.

Рішуча хвиля наближалася. — Ану, Жбурляю, ходи зо мною, бери очепу та поможеш братчикам зачепитися на каторгу й притягнутися з байдаком до неї цільніше, а потім поможеш мені злізти на неї, — говорив, не то поважно, не то жартуючи, гетьман і зійшов із чардака. За ним зійшли й інші. На їх місці стало двоє козаків з очепами,

так само, як і на задньому чардаку коло стерничого.

— Бери, синку, очепу — зараз ізчепимось! — повторив кошовий і взявся за шаблю. Смикнувши її з піхов і пересвідчившись, що ходить вона в піхвах легко, він задоволено оглянувшись, чи всі на місці й поглядав Павла по плечі.

— А можеб, батьку, ми якось самі... — почав був Хмель, але кошовий різнозиркнув на нього зпід лоба, й він урвав на півслові.

— Ні, голубе, — зауважив кошовий, — ти вже не втручайся... я вже якось сам... Та й требаж мені десь на підвищення стати, щоб діти бачили, що батько не скапнувся, а добре дбає... Підсадиш, Жбурляю, якщо я старістю погано дертимусь на каторгу... А де хорунжий?

— Я тут, батьку! — озвався молодий, дужий козарлюга, що держав у руках козацьку хоругву.

— І хоруговка з тобою?... Це добре, добре, — здається... Отак гуторючи, коли вода

кипіла довкола від граду кулі, що сипалися на байдаки з галер, коли взагалі все

кипіло, нуртувало в скажені руху, падало, вставало, ламалося, перекидалось, — отак гуторючи спокійнінко, Сагайдачний не спускав очей із лівого крила. Був задоволений: байдаки обрили праве крило турецької морської сили, а на правому боці вже зчепилися чайки з сандалами, й бій набрав повного розпалу.

— А щож ми оце гав лавимо?... Ану, натисніть, дітки! — гукнув кошовий на гребців, а далі до стерничих: — Причалься до оцієї першої, що так димом обкурена!

Гребці з усієї сили натисли на весла, а стерничий справив байдака просто на каторгу, досвідченим рухом круто поверну стерно, виждав певну хвилю, й облавив обох суден зударившись один із одним. Ударившись об каторгу, байдак не відскочив далеко назад, бо водночас із зударенням кілька гаків учепилося в верхні краї облавків галер.

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

3 ДНЯ

ГАЗЕТА І КРАМНИЦЯ.

Кожну газету можна порівняти до крамниці з споживчими продуктами. Не даром англієць мова називає газетні статті тою самою назвою, що різні крамничні речі — артикулами. Щобільше, газета і склеп ведуться на тих самих засадах. Ріжниця існує тільки в роді продуктів: газета продає духовий корм, крамниця матеріальні. Але обидві мають дуже подібні завдання і клопоту: дати людям можливо якнайкращий, а водночас найдешевший духовий, чи тілесний корм.

Крамар, який вміє придбати для своїх покупців добрі, свіжі продукти і по приступній ціні, є добрим крамарем, корисним громадянином. Такого редактора, який вміє придбати для своїх читачів добрі статті, а водночас під оглядом передплати робить ту газету приступною для найбіднішого загалу, є цінним суспільним членом.

ЯКІСТЬ КОРМУ.

Так само як фізичний корм, також духовий відзначається двома прикметами: смаком і вітамінами, чи живинами. Корм може бути дуже смачний і приємний, коли ходить про який і піднебіння. Але він може мати в собі дуже мало потрібних живин. І хоч наїдається ним чоловік по береги, для тіла користи з такого корму мало. Буває знов харч, що для смаку поганий, але корисний, коли ходить про поживність. Але несмачний корм такий недосконалий, бо важко пропустити його кризу горло. Найкращий корм є той, що поживний і смачний. Користь тоді подібна до приємності.

Статті також мають дві прикмети: стиль і зміст. Легкий, зручний, майстерний стиль надає приємності в читанні. Нерозум і палітки, а то й шкідливі думки, коли написані гарним мистецьким стилем, читаються з приємністю. Така література, ра дуже небезпечна. Знову бувають статті, що мають глибокі думки, але написані ко-струбатим стилем і їх важко читати та розуміти. Найкращі ті статті, що мають глибокі, корисні думки і водночас написані гарним, приємним стилем.

КЛОПОТИ ПРОДАВЦІВ.

Трапляється нерідко, що крамарі та редактори мають труднощі у тім, щоб навчити своїх покупців розрізняти добрий товар від лихого. Бо на світі є багато фальшивинків. Як тільки вони побачать, що якась річ здобула собі розголос і зискала признання суспільності, вони відразу під-робляють подібну річ, дають їй по дещо дешевшій ціні і пускають на ринок. На зверх

ця річ дуже подібна до попередньої, але її внутрішня вартість далеко не дорівнює першій. Заки люди зорієнту-ються, дадуться чимало разів ушахрувати.

Те саме з газетними статтями: бувають читачі, що не звертають уваги на зміст статті, тільки на те, чи легко її читати. Коли гарний і привабливий стиль, справляє ім приємність читання, вони вповні тим задовольняються і про найголовнішу прикмету статті, себто про її духову живину, не дбають.

Крамарі і газетярі стараються поводити своїх читачів, щоб звертали увагу на внутрішній зміст фізичного і духового корму, бо зіпсується собі шлунок, або викривлять душу. Але таку саму пересторогу проголошують фальшивини. Некритичний покупець такий не зорієнтується в чім діло.

ДЕ ДІСТАТИ ПРОДУКТІВ?

Крамар і видавець газети мають подібні труднощі, щоб дістати продуктів. Деколи ті труднощі малі, деколи великі. Коли промисл даного краю стоїть високо, все налаштовано як слід, то крамарів відносно не важко дістати для своєї крамниці продуктів. Він тоді сам зовсім не займається виробом продуктів, тільки пильно слідкує за різними виробниками, провіряє якість товару, дивиться на ціну і старається совісно заступити інтереси своїх покупців перед тим гуртовниками, від яких дістає продукти. Коли ж промисл сла-бо розвинений і ніде не мож-на нічого дістати, він старається сам у примітивний спосіб витворювати різні харче-ві продукти. Бож мусить чимсь заставити крамничні полиці.

Видавець газети має відносно не тяжке завдання, коли має подостатком журналістів, що знають про що писати, та як писати. Маючи широ-кий вибір, він вибирає найкращих, себто таких, які знають чого читачі потребують та в якій стилі приправити ці речі, щоб читачі ними любувалися. Коли ж тих журналістів мало, а цей до того джерела тих новин, у яких читачі найбільше зацікавлені, є в наслідок певних потрясіння подій від-тяти, видавець чи видавці га-зети є здані виключно на власні сили.

ВЯЧЕСЛАВ БУДИНОВСЬКИЙ

НЕ В БЮ ЙОГО

Запорожці нашішли на шляху труп. Поховали; вони пішли шукати виювників. Нагнавши москалів, вони мають розгата-ти: чи це вони вбили? Як вони, що з ними зробили?

Читаючи це оповідання, дізна-ється багато про життя й во-лювання козаків.

ЦІНА 20 ЦЕНТІВ.

Замовляйте:

"СВОБОДА"

81-83 GRAND STREET,

JERSEY CITY, N. J.

ДВА УКРАЇНСЬКІ САТИРИКИ

(1)

Якось доля так судила, що саме тому 15 років смерті вивала зпоміж українців дво-х письменників - сатириків*: на Наддніпрянщині 12. серпня 1925 р. розстався з цим жи-ттям Володимир Самійленко, а 25. серпня того самого року, покинув нас у Заліщиках Йо-сиф Маковей.

Обидва поети мали між со-бою багато спільного. Сатира — це не виключно їх прикме-та, і сатира одного і другого не все однакова. В Самійленка вона — легка, некролюча, в Маковей є й така, що не коле (в оповіданнях із міщансько-го життя), але й багато такої, що від неї дише насміхом та глумом. А так і один і другий є автором багатьох дуже гар-них (чутливих) поезій, хоч зміст у цих ліричних творах зовсім не однаковий, бо зро-джені вони зовсім окремих обставин, в яких доводилося обоим поетам жити. Тай пись-менницька діяльність обид-вох цих письменників не од-накова, в Самійленка куди вужча, ніж у Маковей. А зате вдача в обидвох письменників виявляла деякі схожості: обидва вони були спокійні, зрівноважені. Може, це і при-кмета сатириків?

I.

Володимир Самійленко

написав небагато й не гучні його твори. Уславився він пе-редусім, як добрий знавець мови — всі його твори напи-сані зразковою українською письменницькою мовою, чи-стою, гарною, дзвінкою. Вже через це одне писання його мають і матимуть тривалу вартість. А і зміст його тво-рів — усе кришталеве - чи-стий і шляхетний. Письменник закликає любити рідну землю, рідний народ, і йому пома-гати.

Для нього, наприклад, най-краща перлина це — "слова свята, за нещасний люд про-лита". У своїх творах Самій-ленко картас всяку насилу над людністю й над народом і над своїм рідним — українським і над чужими та обставав волю. Такі свої думки він убирав переважно у віршову форму, хоч писав і різні прозові речі й полішив навіть драми й ко-медії (Драма без горілки", "Маруся Чурай", "У Гайхан-бей" та інші). Та такі, так мо-вити, навчально - проповід-ницькі, громадянські поезії — це тільки менша частина його віршованої спадщини. Самій-ленко найбільше любувався в тонких насмішуватих, сати-ричних віршах, де картас і своєї, української болячки й на-силу московського уряду над Україною та її літературно-

*) Сатира — літературний твір, що висміває хиби чи поодинокі люди, чи суспільства, чи цілого народу.

громадським життям. У цих віршах Самійленко висмівав погані сторони українського життя під Росією й Австрією від 80 рр. мин. віку аж до о-станньої революції. Всі ми до-бре знаємо перлини його са-тир, як от ось славновісний — "На печі" (сатира на украї-нських патріотів, що тільки на словах працюють для рідного краю й бояться власної тіні), або "Щасливий край" (чи інакше — "Ельдорадо", сати-ра на царську Росію), "Возро-снений галичанин" — сатира на галицьких москвофілів, то-що. І таких сатир у Самійлен-ка багатьох: все це дуже дотепні, але заразом лагідні, пройняті більше жартовливим сміхом, ніж гнівом, чи зло-бою, речі. Бо Самійленко сам чоловік був дуже скромний, лагідний і незлобний, і ця його вдача відбилася й на його творах, далеких від сарказму, себто злізлого глузування. Поет більше висмівав, ніж бичує людські та національні хиби і злочини. Крім дрібних поезій, Самійленко наприкінці свого життя написав ще вели-ку поему "Гей" (Земля), де змалював боротьбу українсь-ких повстанців із московськи-ми більшовиками. На жаль, із цієї поеми залишилися тільки окремі частини, бо пер-ед своїм поворотом на Над-дніпрянщину Самійленко її знівчив.

Самійленко дуже добре знав старі клясичні мови. грецьку й латинську, та мови романські, себто ті нові захід-но-європейські мови, що роз-винулися з латини. З цих мов він чимало поперекладав на нашу й цим велико збагатив українське красне письмен-ство.

Ці переклади Самійленкові — велика його заслуга перед рідним письменством. Він — один із перших, після Куліша та Старицького, повернувся до цілого джерела захід-но-європейської культури й по-чав — так мовити — виво-дити в люди нашу мову й на-шу літературу, збагачувати наше письменство новими придбаннями, прищиплювати нашій поезії вироблені в Єв-ропі поетичні форми. Самій-ленко не задовольняло пере-співувати Шевченка, й він у-зявся пересаджувати на наш ґрунт вироблені старо-грець-кою й новоевропейськими лі-тературами розміри й форми, як це робив уже перед ним на Наддніпрянщині Михайло Старицький, а пізніше Леся У-країнка, Микола Вороний, а в Галиччій — Іван Франко.

Щодо Самійленкових пере-кладів, то треба сказати, що вони просто зразкові, деякі не гірші за їх первотвори (з Бе-ранже, Мольєра**).

На жаль, обставини життя і вдача поета не дали Самійлен-кові змоги обдарувати україн-ську літературу на цілу міру його багатого таланту...

Наприкінці — дещо з життя поетового. Народився він 22. січня ст. ст. 1864 р. в Соро-чинцях на Полтавщині як син багатого діда Івана Лисевича й селянської дівчини Олек-сандри Самійленківної й вихо-вувався в домі багатого діда-Олекси Трохимовського, де його мати була за управител-ку; скінчив гімназію в Києві; опісля служив на почті в Ки-єві, урядовцем у земстві в Чернігові, та далі служив у Катеринодарі на Кубані і знов у Чернігові, нарешті у місті Добрянці на Чернігівщині за нотаря. За української влади Самійленко служив у міністер-стві преси. З Директорією за-

ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗУ.

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМПЕТ:

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДНИК: МИКОЛА МУРАШКО, 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J. ЗАСТУПНИК ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА: ГРИГОРІЙ ГЕРМАН, 261 Madison St., Wilkes-Barre, Pa. ЗАСТУПНИЦЯ ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА: МАРИЯ МАЛЕВИЧ, 44 Becks Run Road, Pittsburgh, Pa. ГОЛОВНИЙ РЕКОРД. СЕКРЕТАР: ДМИТРО ГАЛИЧИН, 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J. ГОЛОВНИЙ ФІНАНС. СЕКРЕТАР І КАСІЕР:

РОМАН СЛОБОДЯН, 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J. ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

ДМИТРО КАПІТУЛА, 33 S. Hancock St., McAdoo, Pa. Л-Р АМВРОСІЙ Т. КІБЗЕВ, 11903 Jos. Campau Ave., Detroit, Mich. ОМАР Е. МАЛИЦЬКИЙ, 8214 Snow Road, Cleveland, Ohio. СТЕПАН КУРОПАСЬ, 4041 W. Kamerling Ave., Chicago, Ill. РОМАН СМУК, 1515 Esters Ave., Chicago, Ill.

ГОЛОВНІ РАДНІ:

ТАРАС ШПИКУЛА, 1409 N. Lawler Ave. Chicago, Ill. МИКОЛА ДАВИСКИБА, 41 Rosewood St., Mattapan, Mass. АНТІН ПУМЕРИКО, 1972 Ostwood Ter., Union, N. J. ІЛІЯ ГУЗАР, 41-43 E. 7th Street, New York City. СТЕФАН СЛОБОДЯН, 4323 N. 16th St., Philadelphia, Pa. ОНУФРІЙ ЗАПОТОЧНИЙ, 1446 Dorothy St., Scranton, Pa. ВОЛОДИМИР ДІДИК, 5035 Daniels Detroit, Mich. ІВАН ПІГУЛЬЯК, 143 Whittier Ave., Syracuse, N. Y. ЮЛІЯ БАВОВІЯК, 74 S. Tamaqua St., McAdoo, Pa. СТЕФАНІЯ НАЛІВОДА, 2444 W. 5th St., Cleveland, Ohio

Головна канцелярія У. Н. Союзу зна-ходиться у власнім домі під числом 81-83 Grand St., Jersey City, N. J. Почтова адреса У. Н. Союзу: P. O. Box 76, Jersey City, N. J. Telephone: Bergey-4-1016.

Кіт може ліпше бачити в но-чі ніж люде, бо його очі є більше вражливі на ультра-фіолетні проміння.

Кит, як говорять, може жи-ти і тисячу літ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШКАГО, ІЛІ. — Звичайні місячні збори Бр. св. О. Ніколая, від. 106, відбулися в неділю, 27. жовтня, в годині 12. внаслідок чого на Са. Бо-жій в галі церковній, Окаей і Райс-ул. Просимо членів і членів являти-ся на ті збори, бо є дуже важкі спра-ви до полагодження, а це вибір ко-мітету на Баз. Рівнож проину усіх родичів, що мають своїх дітей член-ами У. Н. С. в класі ч. 2. за 50 ц. місячної оплати, для тих дітей я от-римав від Союзу пошук систему пла-чення місячних вкладок так, що по 18. році життя дитина має стати новим членом Союзу з доплатою 15 ц., або як хто захоче може взяти другу пошу, а на неї Союз дасть їй літній кредит. Хто був на зборах 6. жовтня, ми прирекли Головному секретареві У. Н. Союзу, п. Д. Га-личині, тож ту працю мусим сповни-ти, а це призначити 17 нових членів до кінця року. — Н. Гузь, прес.: В. Єдинак, кас.; Г. Давчик, секр.

мандрував аж до Тарнової, 1922 р. переїхав до Галичини й оселився в маєтку "Просві-ти" в Милованні, потім у Сня-тині, в травні 1924 р. вернувся на Наддніпрянщину й незаба-ром помер у селі Боярці під Києвом.

Володимир Дорошенко. (Кінець буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВІДНОШЕННЯ НИЖЧИХ ВЕРСТВ ДО ВИБОРІВ.

Ріжні бюра публичної опінії прийшли до висновків, що найбільше прихильників пре-зидент Рузвельта і його політи-ка "нового розділу" має серед найбідніших клас. Тих клас, я-кі зазнавали різних безпосе-редних піддержок з боку уря-ду. Ці вбогі класи думають, що коли уряд дає їм піддерж-ку, чи то в формі грошей, чи в формі праці на "Доблю Пі Ей", то це заслуга самого уря-ду, зокрема його начальника. Забувають вони, що ці гроші випливають не з кишені уря-дових осіб, тільки з кишені приватних людей. Уряд накла-дає податки на одних, щоб дати гроші іншим.

На перший погляд видаєть-ся, що за це треба дякувати уряду. Бо всетаки він мило-сердиться над бідними, хоч і коштом багатих. Приглянувши-сь, однак, ближче діяння суспільної економіки, ми пере-конаємося, що ці на перший погляд благородні й милосер-ні вчинки, завдають велику шкоду якраз тим, над якими вони милосердяються.

Це найкращий спосіб здобу-ти собі в нижчих класах сим-патію грошовими подарунка-ми, чи працею в "Доблю Пі Ей". Та на дальшу мету, ця поміч може вилізти їм боком. На дальшу мету ця поміч звод-ить їх до сталого рівня жеб-раків, яким дають забагато, щоб вмерти, а замало, щоб жити. Яким забороняють зло-жити якінебудь ощадності в банку, а за найменшу ощад-ність викидають з праці. Яким заборонено мати асекурацій-ну грамоту, бо вона уявляє собою певні ощадності. Яким заборонено мати хочби най-меншу власність, бо це є до-каз "маючості". Щобільше, їм забороняють хочби кілька днів десь в іншому місці пра-цювати. Строгі настановки за-раз їх класифікують як тих, що "дістали працю". З цього виринають такі чудасії, що людина, працююча в Доблю Пі Ей, навіть коли має десь нагоду збоку дещо заробити, боїться цього, щоб не втра-тити постійної підмоги в Доб-лю Пі Ей. І чи можна її за те винувати? Ні, не чоловік тут винен. Винна система, яка звела його до рівня білого невільника.

Вендел Вилкі, розглядаючи цю справу, слушно завважив, що ця система засуджує тих нещасних людей на стає не-вільництво. І треба другого Лінкольна, щоб їх з цього не-вільництва визволив.

Вбогі класи тратять багато ще іншими шляхами. Це лиш на перший погляд так вида-ється, що податки платять лиш багаті. Податки платять усі, навіть найбідніші. Чим ті податки вищі, чим більше об-скуплюють найвищого й най-нижчого члена суспільності. Коли багаті платять високі по-датки, то він через те втрачає на своїх доходах, на своїм ви-багавині житті. Замість да-вати він купить лиш одне. А-ле коли бідний платить подат-ки, то він платить хлібом, пла-тить найконебнішими щоден-ними потребами. Бо податки підносять ціну на всі продук-ти. Ось так по кілька центів платить він від кожної пачки папіросів. Платить своїми шо-

маючи на увазі ці факти, найширший загал, зокрема бідніші класи, які даються лег-ко звести хвилями держав-ними підмогами, мусять до-бре дивитися на кого віддати в наступних виборах голос. Не кожний є приятелем, що до нас солодко говорить. Не кож-ний уряд помагає справді бід-ним, лаючи їм невільничі під-моги. Лиш той уряд є дійсно добрий, який старається по-ставити всіх громадян на ноги і дати їм нагоду сталого, че-сного і достаточного зароби-тку, щоб ні один з них не відчу-вав на собі тавра милостині.

А до цього якраз прямує Вен-дел Вилкі. А. Д.

АМЕРИКАНСЬКІ ГОРОЖАНИ УКРАЇНСЬКОГО РОДУ!

• Коли як коли, а при теперішніх виборах ми повинні пильно уважати, хто буде вибраний до сенату й на інші репрезентаційні державні становища. Одним з приятелів українців являється сенатор

W. WARREN BARBOUR

І тому нашим обов'язком є віддати відомість свої го-голоси на поновний вибір цього державного мужа.

о. д-р В. Клодницький, який веде політичну лінію в цім окрузі, щиро підпірає його кандидатуру.

(Paid for by the Youth of the Ukr. Orthodox Parish of Newark, N. J.)

UNITED STATES SENATOR W. WARREN BARBOUR

НА МАНЕВРАХ КОЖНА АРМІЯ ГАРНА. — Російська цензура каже, що ця світлина була знята на російських окопах коло Одеси. Капітан Павлюшенко, мовляв, показує позиції маршалові Буденному, заступникові комісара краївої оборони, й генералові Курдюмові.

**) Пер Жан Беранже, визначний французький поет-сатирик (1780—1857); із Самійленкових перекладів Беранже, найкращий "Дар Горюх". Жан Батіст Мольєр, найбільший французький (і світовий) автор ко-медій (1622—1673); Самійленко пе-рекладав дуже гарно його комедію "Тартюф" (святень). Перекладали це Мольєра М. Вороний, Галицький і ін.

КОРИСТЬ ДЛЯ МІЛІОНІВ З ЗАКОНА ПРО ГОДИНИ ЦРАІ І ЗАПЛАТУ

Дві години менше тижневої праці, або підвищення платні за понад часову працю, дотичить багатьох індустрій, коли 40-годинний тиждень праці ввійде в життя дня 24-го жовтня 1940 р.

Почавши від 24-го жовтня мільйони робітників по цілм краю будуть користатися з додаткових двох годин тижнево, або з підвищення свого тижневого заробітку.

По приписам закону про години праці і заробітки, остаточне зменшення часу праці до 40-годин тижнево, від того дня обов'язує всі підприємства. За працю понад тих сорок годин тижнево, належить така заплата, яку той закон приписує.

Перший крок за зниження годин праці зроблено 1938 року, зараз після прийняття закону, коли то заведено 44-годинний тиждень праці. Щоби не допустити до безпідприємного заміщення в індустрії через за скорі зміни, другий крок знижки на 42 годин праці тижнево, зроблено рік пізніше. Теперішня знижка це остання, котра обмежує працю до 40

годин тижнево, після теперішньої скали заробітної платні. Друга половина того закону відноситься до мінімальної робітничої заплати. Теперішня мінімальна платня виноситься по 30 центів на годину, а 1945 року буде підвищена на 40 центів на годину.

Тимчасом ще не можна передбачити, який вплив це буде мати на індустрію і суспільне життя. Коли останнього жовтня заведено 42-годинний тиждень праці, то деякі підприємці задержали п'ять і пів денний, або 44-годинний тиждень і платили робітникам за тих дві години як за понад часову працю. Можливо, що з теперішньою знижкою годин праці, багато фірм заведуть у себе п'ять-денний робочий тиждень, замість триматися по старому і платити робітникам за понад часові години праці. Де так поступлять, там робітник буде наражений на знижку тижневої платні, але зате матиме два вільні дні в тиждні. Підприємства, котрі побільшили через замовлення для підготовки до оборони, певно встановлять довший тиждень праці і платитимуть за понад часові години праці.

Хоч прискорення виробу потрібних річей для оборони, безперечно поширяться і понад часова праця може опла-

титись, то однак законні приписи про платню і години праці можуть збільшити число робітників. Так чи ськ, підвищення платні або збільшення вільного часу, принесе робітникам користь, а це завдяки згаданому закону.

Пороблено підготовку, щоб можна контролювати заведення коротших годин праці. Оброблено пляни, щоби до ширення кампанії вжити преси, радіа і вивісок. Завіzano стейтові робітничі департаменти до співучасті і піддержки цього федерального закону, як теж ухвалення подібних стейтових законів. Робітничі комісарі стейтів Норт Каролайни, Конетикат і Мінесоти згодилися співпрацювати з властями щодо надзору над заводами. Закликано урядовців інших стейтів, щоби дали подібну поміч.

Жалоби про надужиття того закону накопичено за останній місяць і є ще 35 тисяч, котрі очікують полагоди. Однак влади подають, що місяць перед тим справа малась краще, бо полагоджено більше скарг як було прийшло. І тому, при допомозі стейтових властей буде можна це досягнути на будуче. Доносять теж, що від лютого, того року, відзисано поверх \$2,000,000 залеглої платні для робітників, коли за попередні 15 місяців, від заведення того закону, відзисано \$ 18,617.

Розіслано квестіонарі до бізнесових фірм по цілм краю за запитами, чи підприємці повинувались приписам закону, а коли ні, чи готові сейчас виплатити залеглу платню, коли така належить робітникам. Інспекція заводу заляжить від того, яка прийде відповідь. Однак влади здержують правну акцію проти тих підприємств, котрі признались, що не думали з розмислом закону порушувати і готові кооперувати з властями для направи лиха.

Загальна Рада — ФЛІС.

В КОЖНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

Золоті рибки спроваджено до Злучених Держав коло 1878 р.

ТРИ РОКИ КРИМІНАЛУ ЗА ТЯЖКЕ ПОКАЛІЧЕННЯ ЖІНКИ

Андрія Каптія, фермера з округу Всетна, засудив суд присяжних в Едмонтоні на три роки криміналу у в'язниці Принца Альберта за тяжке покалічення його жінки, Домки. За те суд увічлив Каптія від обжалування за намірене вбивство жінки. Каптія оправдував себе перед судом тим, що це жінка хотіла пробити його ножем, коли він шукав за хлібом у скрині, якого вона не хотіла йому дати. Він стався вирвати їй ніж з руки і при тім скалічив собі пальці, а жінка покалічила собі руки.

КНЯГИНЯ ВИНДСОР ПОМАГАЄ. — Як начальниця Червоного Хреста Багами княгиня Виндсор робить перевязки для англійських ранених жовнів.

І. Костенко.

„РУСЬКА ПРАВДА“

(1)

Правні відносини притягають нашу увагу, бо може ніщо так, як право якогось народу, не вказує на ступінь розвитку цього народу й його держави. Деякі народи, які мандрують у пущах, поділені на невеличкі племена, не потребують ніяких складніших законів. Вони не мають ніякої власності, їм не потрібно ніяких законів, які визначали, хто по смерті власника майна переймає його майно. Коли в них хто заподіє іншому якусь шкоду, то в них рішає право дужчого або воля їх ватажка.

Алеж народ, що має вже свою державу, де відомо, що чие, де є поділ праці поміж окремими громадянами: одні воюють і обороняють державу від ворогів, інші обробляють землю, ще інші торгують — там уже потрібний закон. Мусять бути люди-судді, що стежать за тим, щоб закони виконували. Спершу ці закони існують як звичаї, але як життя в державі стає складніше, тоді вирінає потреба списати (кодифікувати) ці закони, щоб судді могли в них визнати. В тих законах мусять бути означені кари за різні переступи, правила, на кого переходить спадщина по смерті власника і т. і. Чим на вищому культурному рівні стоїть який нарід, тим більше вироблені засади права.

Великого володаря України Ярослава тому і назвали наші предки Мудрим, що він завідав в українських законах. З його іменем зв'язаний найстаріший збір українських законів, так звана „Руська Правда“.

Цей збір староруських законів знайдено вперше 1738 р. Пізніше знайдено ще багато списків (переписків) „Руської Правди“. З них деякі коротші, деякі довші. Що далі, то більш поширювався цей

збір, але підставою його був той, що походить із Ярославових часів.

Розглянемося ближче в тих наших старих законах, які збереглися в „Руській Правді“. Найбільше уваги присвячує вона карам за злочини проти чужого життя, чести, здоров'я, або майна. І тут перше, що нам падає в очі це те, що стара Україна не знала кари смерті. Навіть найбільший злочин, убивство, карали „виною“, себто грошевою карою на користь держави й того, що потерпів. Коли і знаходимо згадку про смертну кару, то лише супроти рабів. Але тут немає нічого дивного, бо невольництво існувало тоді в цілому світі, і в цілому світі тоді рабів-невільників не вважали за повноправних людей.

Правда, старе українське право допускало помсту покривджених і їх родини. Звичай помсти існує в багатьох народів на початках їх історії, а в деяких залишився ще й до нинішнього дня. Алеж уже в „Руській Правді“ бачимо, що держава намагається обмежити цю помсту й увести її в рамки закону. Тобто, суд мав рішати, чи має право покривджений мститися, або коли помста вже сталася, то чи вона була виправдана, справедливо.

Вже за Ярослава, як бачимо це з „Руської Правди“, українське законодавство розрізняло, чи злочин довершено свідомо, чи ні. Легча кара є за вбивство, коли воно сталося „на пиру“ (на бенкеті, на забаві), або в суперечці, під впливом роздратовання, а тяжча, коли це вбивство зроблено з наміром. У першому випадку винуватця карали звичайною грошевою карою. Колиж убивство сталося свідомо, то за

це належався „поток і розграблення“, тобто конфіскація, загарбання цілого майна. Те саме бачимо у випадках грабунку. Легче карали за грабунки з вільного місця, наприклад, із поля, тяжче — з місця, замкненого, з будинку, із хліва, з комори. Те саме торкається вбивства у випадках самооборони. Вільно було забити злодія на гарячому вчинку. Колиж хтось забив злодія, зловивши його і зв'язавши пізніше, або зробив це поза межами свого селища, то за таке належала кара.

(Кінець буде).

ФАРМИ НА ПРОДАЖ

УКРАЇНЦІ! Купуйте фарми через українського агента, котрий має довгу практику і розуміється на фармах! І купуйте коло Ringoes, або Flemington, N. J., де є великий Маркет, де можна продати всі фермерські продукти за добру ціну. Також фарми є тут дуже урожайні, положені тільки 50 миль від Нью-Йорку. Пишіть по листу.

„ТРОКІНГ ФАРМА“, 114 акрів, 14 лісів і потік, 3 коні, корова, 80 курей, машини, 6-кімнатна хата, електрика. Ціна \$6,500. Готівкою \$2,500.

145-АКРОВА ФАРМА, 15 корів, 6 яляків, добрі коні, трактор і вся інша машинерія, нова барна, й другі будинки, 8 кімнат, всей імпримент, два потоки, два жерела, 20 акрів ліса, 200 курей, на добрій дорозі. Ціна за все \$12,000.

12½ АКРІВ, добра земля, великі курники, 500 курей, кінь, корова, 8 кімнат хата, вода, електрика по всіх будинках. Ціна \$7,000.

3 АКРИ, 7 кімнат, вода, електрика в хаті, гарні дерева коло хати, на добрій дорозі. Ціна \$2,600.

4 АКРИ на Гайсей, два курники, 125 футів довгі, жерело, газ і електрика, на Гайсей. Ціна \$1,500.

MICHAEL GELLNER

RINGOES, N. J.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіз крові для подругого свідчення.
● Геморойди й желяки лікуються без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14. GRamercy 7-7697.

Офісові години: 10—8; неділя 11—2. Жінка-доктор до обслугод. X & Флюроскоп. — Екзамінація \$2.00.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛФІЮ й околицю

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS. PHILADELPHIA, PA. Tel. Market 1320

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

СЕМЕН П. КАНЯ

Український ПОГРЕБНИК Цілий похорон навіть за \$150

433 STATE ST. PERTH AMBOY, N.J. Phone: P.A. 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ Обслугод шира і чесна

Main Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

Branch Office (Filial): 969 SOUTH BROAD ST., TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребам по ціні як низькій як \$150 Обслугод найкраща.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th ST., NEW YORK CITY

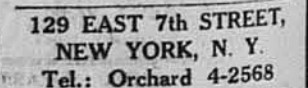
Dignified funerals as low as \$150 Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE. (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel.: Melrose 5-6577

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRamercy 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

ТЕПЕР МОЖЕТЕ ПРИКРАСИТИ СВОЮ ХАТУ АРТИСТИЧНИМИ РЕЛІГІЙНИМИ ОБРАЗАМИ В УКРАЇНСЬКІМ СТИЛЮ бо накладом „Теми“ у Львові вийшли прекрасні кольорові релігійні образи в українському стилі:

ПРЕЧ. МАРИЯ, ЦАРНИЦЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЗЕМЛІ з написом: „Молися з нами за наш нарід“.

(Ілюстрації не дають поняття про красу кольорів оригіналів. Ті що їх уже купили, не можуть собі їх нахвалитися.)

Кожний образ (без білої обвідки) має 18 цілів висоти й 13 цілів ширини.

Як їх оправите в золочені рами, будете мати справжню артистичну прикрасу.

Один образ 80 центів, пара \$1.50.

Замовляйте в книгарні „Свободи“:

81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ІСУС, ДОБРИЙ ПАСТІР з написом: „Благослови українські ниви“.

(Ілюстрації не дають поняття про красу кольорів оригіналів. Ті що їх уже купили, не можуть собі їх нахвалитися.)

Кожний образ (без білої обвідки) має 18 цілів висоти й 13 цілів ширини.

Як їх оправите в золочені рами, будете мати справжню артистичну прикрасу.

Один образ 80 центів, пара \$1.50.

Замовляйте в книгарні „Свободи“:

81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ТАРЗАН, ч. 136. Слідкуючі очі.

DODGING THROUGH THE JUNGLE, LITTLE KEYDO KEPT PACE WITH THE HUNTERS. SOMEHOW HE MUST HELP TARZAN.

THERE WAS A RAVINE AHEAD, HE MIGHT HURL DOWN STONES, TERRORIZE THE PIRATES AND GIVE TARZAN A CHANCE TO ESCAPE.

KEYDO TOOK A SHORT CUT, RACING ACROSS AN OPEN PLAIN, BUT AS HE NEARED A FOREST ON THE OTHER SIDE...

A SMALL ELEPHANT WATCHED HIM THROUGH ANGRY EYES!

Протискаючись через нетри Кейдо додержував ходу з ловцями. Вінжеж мусить якось допомогти Тарзанові.

Ось там була яруга. Він міг спустити каміння, залякати піратів і дати Тарзанові нагоду втекти.

Кейдо побіг на впростець, перетинаючи поляну. Але коли він зближався до ліса, побачив...

...малого слона, який дивився на нього снівними очима.